

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 691/2016-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. februára 2017 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Paul Q, s. r. o., Karadžičova 2, Bratislava, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľ'a JUDr. Pavla Blahušiaka, a Advokátskou kanceláriou Tomáš Kamenec, s. r. o., Špitálska 43, Bratislava, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľ'a Mgr. Tomáša Kamenca, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 131/2013 z 25. júna 2013, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti Petit Press, a. s., na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 131/2013 z 25. júna 2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 131/2013 z 25. júna 2013 v časti, ktorou bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 10 C 104/2009

zo 6. decembra 2012 vo výroku o povinnosti odporcu zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy 10 000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v časti o trovách prvostupňového a odvolacieho konania, z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia v r a c i a Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave j e p o v i n n ý uhradiť spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava, trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jej právneho zástupcu Advokátskej kancelárii Paul Q, s. r. o., Karadžičova 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júla 2016 faxom a následne 21. júla 2016 poštou doručená sťažnosť spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 131/2013 z 25. júna 2013 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v denníku [REDAKOVANÉ] 3. marca 2009 zverejnil článok s názvom „O [REDAKOVANÉ] je bitka, súdna“, ktorý okrem iného obsahuje aj výrok „[REDAKOVANÉ] strávil niekoľko mesiacov vo vyšetrovacej väzbe za výpalníctvo bratislavských firiem“. Uvedený výrok bol predmetom súdneho konania pred Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) o ochranu osobnosti, ktorou sa [REDAKOVANÉ] ako navrhovateľ domáhal uloženia povinnosti sťažovateľovi – vydavateľovi denníka [REDAKOVANÉ] ako odporcovi povinnosť uverejniť v denníku [REDAKOVANÉ] ospravedlnenie v znení definovanom v petite žaloby a aby súd zaviazal sťažovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 eur. Dňa 10. júna 2010 okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom

č. k. 10 C 104/2009-77, ktorý doplnil rozsudkom č. k. 10 C 104/2009-128 zo 6. decembra 2012. Návrh navrhovateľa v časti o uverejnenie ospravedlnenia zamietol, sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy 10 000 eur, vo zvyšku náhrady nemajetkovej ujmy návrh zamietol a žiadnej zo strán sporu nepriznal právo na náhradu trov konania. Proti rozsudku okresného súdu (okrem zamietavého výroku) podal sťažovateľ odvolanie, ktorému Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 8 Co 131/2013-134 z 25. júna 2013 nevyhovel, teda rozsudok v napadnutých častiach potvrdil v spojení s dopĺňacím rozsudkom a vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Rozsudok krajského súdu napadol sťažovateľ dovolaním, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) odmietol uznesením sp. zn. 5 Cdo 164/2014 z 26. apríla 2016.

3. Poukazom na čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) sťažovateľ svoju sťažnosť zdôvodnil tým, „... že *odvolací súd v konečnom rozsudku neosvedčil splnenie podmienok pre obmedzenie slobody prejavu a jeho rozhodnutie je v tomto smere arbitrárne a z ústavného hľadiska neutržateľné. Odvolací súd mal svojim rozhodnutím nájsť a zadefinovať rovnováhu, primeranosť medzi právom podľa čl. 26 ústavy, ústavne konformnými možnosťami jeho obmedzenia a právom vyplývajúcim z čl. 19 ústavy. Odvolací súd však v konečnom rozhodnutí bez zjavného dôvodu, ústavne nesúladným spôsobom prioritizoval právo na zachovanie osobnej cti a na ochranu mena navrhovateľa pred právom sťažovateľa na slobodu prejavu. Nekriticky tak prebral závery prvostupňového súdu a nechal do úvahy argumenty sťažovateľa v jeho odvolaní.*

Sloboda prejavu ako ústavou zaručená sloboda nie je neobmedzená. Podmienky na jej obmedzenie stanovuje ústava v článku 26 ods. 4 v spojení s článkom 13 ods. 4. Právo na slobodu prejavu možno v zmysle uvedeného obmedziť iba po preukázaní kumulatívneho naplnenia všetkých podmienok obmedzenia slobody prejavu podľa článku 26 ústavy, t. j.

(i) musí ísť o obmedzenie slobody prejavu na základe zákona, (ii) obmedzenie musí sledovať legitímny cieľ (napr. ochrana práv a slobôd iných, ochrana verejného poriadku, bezpečnosť štátu), (iii) zásah do slobody prejavu musí byť opatrením v demokratickej

spoločnosti nevyhnutným na dosiahnutie sledovaného cieľa, zodpovedať naliehavej spoločenskej potrebe, a (iv) zásah musí byť primeraný.“

4. Sťažovateľ namietal, že aj prípadný zásah do osobnostných práv neznamená automaticky vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V prípade pochybností, či podmienky obmedzenia slobody prejavu a priznania nároku podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka boli alebo neboli splnené, je nutné vždy rozhodnúť v prospech ochrany slobody prejavu a práva na informácie a ich obmedzenie odmietnuť. Sťažovateľ bol toho názoru, že odvolacím súdom nariadený zásah do jeho slobody prejavu nebol nevyhnutný a bol neprimeraný, že zverejnený článok nijako nevybočuje z ústavných medzí slobody prejavu a je realizáciou slobody prejavu.

5. Sťažovateľ v sťažnosti argumentoval:

„Navrhovateľ je osoba verejne známa, médiami opakovane prezentovaná a spájaná s organizovaným zločinom. Jeho meno sa objavilo na mariánskych zoznamoch v skupine [REDAKOVANÉ] už približne v roku 2005. Voči týmto tvrdeniam (ani skutočnostiam prezentovaným v článku) nikdy navrhovateľ neprotestoval a ochrany svojej osobnosti pred spájaním s organizovaným zločinom či nezákonnými praktikami sa (podľa vedomostí sťažovateľa) nikdy nedomáhal podaním žaloby na súd. Naopak, navrhovateľ vzal späť svoju žalobu proti sťažovateľovi v časti týkajúcej sa podozrenia, že ovládol [REDAKOVANÉ] podvodným spôsobom... V prípade sporu o vlastníctvo lyžiarskeho areálu [REDAKOVANÉ] išlo o významnú udalosť a bolo vecou verejného záujmu o ňom informovať. Je nielen povinnosťou médií takéto témy spravodajsky pokrývať, ale zároveň aj verejnosť má právo informácie o takýchto prípadoch prijímať. Sťažovateľ konal v rámci svojich povinností v zmysle článku 10 ods. 2 dohovoru a článku 26 ods. 1 ústavy, ktorý deklaruje právo verejnosti na informácie.

Je prirodzené, že autor článku použil celé mená všetkých zúčastnených (napr. [REDAKOVANÉ]). Všetci sú osobami verejne známymi, najmä kvôli ich významným obchodným sporom prípadne podozreniach o ich prepojení na podsvetie.

Identitu navrhovateľa, ktorého charakter a osoba bola pre článok kľúčová autor uviedol v negatívnej korelácii s jeho vyšetrovacou väzbou v dobrej viere, že čitateľom prináša dôležité informácie o významnom obchodnom spore a jeho hlavných aktéroch. Osoba navrhovateľa v tejto súvislosti nemohla byť anonymizovaná, keďže sa jeho meno opakovane vyskytovalo v celom článku a bol v danej kauze kľúčovou osobou.

Právo verejnosti na informácie o týchto osobách musí mať prednosť pred ich právom na súkromie, resp. na zatajovanie (anonymizáciu) informácií o nich.

... Aj keď je možné pripustiť vznik práva navrhovateľa na morálne zadosťučinenie za uverejnenie nepresnej informácie (ktoré sťažovateľ aj poskytol formou ospravedlnenia), je nepresvedčivé a neudržateľné rozhodnutie odvolacieho súdu, aby sťažovateľ uhradil vysokú čiastku osobe, ktorá je dlhé roky uvádzaná na „mafiaňských zoznamoch“, má preukázané kontakty na podsvetie, a je stredobodom záujmu orgánov činných v trestnom konaní pre podozrenie z trestnej činnosti.

Je absolútne nepodložené, a zo strany súdov naivné predpokladať, že dobrá povest' takejto osoby ako aj jej vážnosť a dôveryhodnosť v kruhoch spoločenských a obchodných (vid' str. 7 konečného rozsudku) sa znížila pre jednu vetu v článku na str. 5 denníka [REDACTED]. Takýto záver nemá dostatočnú oporu v dokazovaní a opiera sa len o výpoveď svedka [REDACTED]... Ako vyplýva z prehľadu tlače predloženého sťažovateľom spolu s vyjadrením z 10.11.2009, informácie o navrhovateľovi boli verejnosti sprístupnené z veľkého množstva zdrojov z viacerých médií.

Sťažovateľ nevyklučuje, že navrhovateľ sa stretáva s nedôverou okolia k jeho osobe, odstupom alebo negatívnymi reakciami. Takýto prístup tretích osôb je ale spôsobený výlučne povest'ou navrhovateľa ako osoby prepojenej s podsvetím, jeho trestným stíhaním, verejne známymi stykmi so skupinou [REDACTED], prípadne podnikateľskými aktivitami s viacerými osobami z podsvetia.

... Odvolací súd na str. 10 konečného rozsudku dospel k záveru, že nepravdivá informácia o vyšetrovacej väzbe navrhovateľa mu spôsobila ujmu, ktorú by každý na jeho mieste a v jeho postavení pocítoval ako závažnú. Nie je zrejmé, aké postavenie mal odvolací súd na mysli.

Navrhovateľ nie je bežný občan (t. j. bezúhonný občan, ktorý nie je podozrivý z trestnej činnosti a ktorý nikdy nebol preverovaný či dokonca stíhaný políciou). Jeho

situáciu mal súd posúdiť z pozície inej osoby v obdobnom postavení, ktorá je tiež podozrivá z trestnej činnosti, prepojená s podsvetím a uvádzaná v mafiánskych zoznamoch. V takomto teste by musel byť záver súdu jednoznačne odlišný. Porovnávať ujmu, ktorá by zverejnením informácie vznikla bezúhonnej osobe s ujmu, ktorá mohla vzniknúť navrhovateľovi je absolútne nepresvedčivé a zavádzajúce.

V kontexte vyššie uvedených argumentov je nevyhnutnosť zásahu do slobody prejavu sťažovateľa na úkor ochrany osobnosti navrhovateľa zásadne spochybnená.“

6. K primeranosti obmedzenia slobody prejavu sťažovateľ uviedol:

„V zmysle záverov ústavného súdu je pri posudzovaní možného zásahu do ochrany osobnosti potrebné hodnotiť celý prejav (literárny či publicistický), nikdy nie iba vytrhnutý výrok alebo vetu (nález IV.ÚS 302/2010, rovnako Amicus Curiae stanovisko Benátskej Komisie zo 17. marca 2004).

Článok bol pripravený vo vecnom, spravodajskom štýle, v ktorom sa autor vyhýbal subjektívnym úsudkom. Až na uverejnenie nepresnej Informácie boli údaje v článku správne a navrhovateľ ich ani nenapádal, resp. žalobu v tejto časti stiahol. Informáciu je potrebné vnímať v kontexte s celým článkom, z ktorého nevyplýva úmysel autora poškodiť navrhovateľa a nepravdivo o ňom informovať... Rozhodnutie odvolacieho súdu o priznaní práva navrhovateľovi na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000 Eur považuje sťažovateľ za neprimerané, vymykajúce sa štandardným výškam priznaným fyzickým osobám v sporoch o ochranu osobnosti... Sťažovateľ sa domnieva, že závery odvolacieho súdu (ako aj prvostupňového súdu, s ktorými sa odvolací súd stotožnil) vybočujú z rámca konštantnej judikatúry v oblasti náhrady nemajetkovej ujmy...

Sťažovateľ je tohto názoru, že odvolaciemu (a ani prvostupňovému) súdu sa nepodarilo preukázať príčinnú súvislosť medzi Informáciou a údajným zásahom do osobnostných práv navrhovateľa. Konečný rozsudok tak považuje za arbitrárny.“

7. Porušenie práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ videl v nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu a v jeho právnych záveroch nesúladných so skutkovými zisteniami. Zastával názor, že:

„Pokiaľ sú právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, potom možno konštatovať, že súd konaním poprel zásady spravodlivého procesu a odňal strane možnosť konať pred súdom...

V konaní bolo prvostupňovým súdom (v prvostupňovom rozsudku na str. 8) konštatované, že navrhovateľ je osoba pohybujúca sa v prostredí, či medzi ľuďmi, ktorých aktivity sú v rozpore alebo na hrane zákona. Všetky negatívne zásahy do osobnostných práv navrhovateľa, do sféry jeho osobného či pracovného života prezentované navrhovateľom v konaní (napr. nezrealizovaná investícia zo Srbska) však boli súdmi pripísané výlučne napádateľ Informácii z článku.

Odvolačný súd vôbec nezobral do úvahy (a ani sa v konečnom rozsudku nevysporiadal) s faktom, že negatívne informácie o navrhovateľovi spôsobilé ovplyvniť jeho postavenie v spoločnosti boli verejnosti prístupné z množstva iných zdrojov...

Tvrdenia o údajných negatívnych dopadoch článku na podnikateľské aktivity navrhovateľa a zmarenej srbskej investícii v [REDACTED] považuje sťažovateľ za nepodložené. Svedok [REDACTED] uviedol, že srbskí investori boli o udalostiach na Slovensku a o článkoch v médiách informovaní, preto je prirodzené, že mali byť informovaní aj o ospravedlnení uverejnenom v denníku [REDACTED] v ktorom došlo k opraveniu tejto nepresnej informácie. Tiež museli mať informácie o spájaní navrhovateľa s organizovaným zločinom (mafiánske zoznamy), ako aj o vyšetrovaní možného podvodu pri prevode akcií v [REDACTED] [REDACTED], keďže tieto skutočnosti boli nosnou témou článku (o ktorom svedok [REDACTED] investorov vraj informoval).

Je nepredstaviteľné, že by investorom nevadili medializované informácie o podvodnom ovládnutí [REDACTED] (ktoré tvorili podstatnú časť článku, pričom navrhovateľ zobral svoju žalobu časti týkajúcej sa tohto výroku späť) a s tým súvisiace súdne spory, ktoré mohli zmariť akúkoľvek ich investíciu do spoločnosti, ktorej vlastnícka štruktúra je nejasná/sporná. Naopak, informácia o vyšetrovacej väzbe navrhovateľa sa žiadnym spôsobom investície netýkala a ani ju nebola spôsobilá ohroziť.

Tvrdenie navrhovateľa o strate potenciálnych partnerov, i možnosti získania eurofondov práve a výlučne z dôvodu uverejnenia Informácie v článku nemá oporu v dokazovaní a je iluzórne. Sťažovateľ preukázal existenciu množstva zdrojov negatívnych

informácií o navrhovateľovi, pričom štátne inštitúcie rozhodujúce o eurofondoch ani potenciálni obchodní partneri navrhovateľa neboli odkázaní na informácie z jednej vety článku v denníku [REDACTED], aby získali profil a podrobné informácie o navrhovateľovi...

Odvolací súd v konečnom rozsudku konštatoval, že sťažovateľ vytvoril o navrhovateľovi uverejnením nepravdivých údajov negatívny obraz, čím bolo znížené jeho spoločenské hodnotenie a spochybnená dôveryhodnosť a vážnosť aj ako obchodného partnera. Údajne vzniknutú ujmu posúdil odvolací súd ako závažnú.

Z dokazovania v tomto konaní však nevyplývalo, že k uvedených zásahom došlo práve dôsledkom uverejnenia napádanej Informácie, t. j. jednej vety z článku, ani že by Informácia spôsobila značný zásah do navrhovateľových osobnostných práv. Naopak, článok obsahoval viacero závažných (a sťažovateľom preukázaných) informácií, ktoré sa dotýkali navrhovateľa a mohli u čitateľov vyvolať o ňom negatívne predstavy. Pravdivosť, prípadne nezákonnosť týchto ďalších informácií z článku nebola pritom navrhovateľom vôbec spochybňovaná.“

8. Arbitrárnosť rozsudku krajského súdu videl sťažovateľ v nevysporiadaní sa s jeho argumentmi, v neobjasnení, akým spôsobom dospel k záveru, že nárok navrhovateľa je dôvodný a primeraný, a prečo nepovažoval morálne zadosťučinenie za dostatočné. Tiež sa nedostatočným spôsobom vysporiadal s dobromyseľnosťou autora článku [REDACTED], ktorý potvrdil, že informácia bola zverejnená z dôvodu zámieny dvoch osôb napriek opatrnosti a preverovaní zdrojov zo strany novinára. Poukázal na minimálnu pravdepodobnosť, aby sa v jednej skupine podozrivej zo závažnej trestnej činnosti vyskytli dve osoby s iniciálami [REDACTED] s rokom narodenia 1966, teda aby k takejto zámene došlo v prípade uväzneného [REDACTED] za [REDACTED].

9. V súvislosti s uvedenou argumentáciou poukázal sťažovateľ na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., proti Slovenskej republike z 26. 7. 2011, Soltész proti Slovenskej republike z 22. 10. 2013. Priznanie vysokej náhrady nemajetkovej ujmy nepovažoval sťažovateľ za primeranú žiadnemu z potenciálne sledovaných legitímnych cieľov.

10. Sťažovateľ navrhol ústavnému súdu vyniesť takýto nález:

„Základné práva spoločnosti Petit Press, a. s. podľa článku 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.6.2013, č. k. 8 Co 131/2013-134 porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.6.2013, č. k. 8 Co 131/2013-134 v časti, v ktorej uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy 10.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, a v časti v ktorej žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Spoločnosti Petit Press, a. s. sa priznáva náhradu trov konania.“

11. Ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 691/2016 z 11. októbra 2016 sťažnosť sťažovateľa prijal na ďalšie konanie v súlade s § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. K sťažnosti sťažovateľa sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril Krajský súd v Bratislave podaním sp. zn. Spr. 3622/2016 doručeným ústavnému súdu 27. decembra 2016. Poukázal na vyjadrenie predsedníčky senátu, ktorá v zhode so súdom prvého stupňa dospela k záveru, že v súdnej veci je daná zodpovednosť sťažovateľa, pričom zotrvala na právnych záveroch vyslovených v odôvodnení svojho rozhodnutia.

13. K vyjadreniu krajského súdu sťažovateľ svoje stanovisko nepredložil.

14. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

18. Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Sťažovateľ porušenie svojho základného práva na slobodu prejavu v spojení s právom na súdnu ochranu v podstate odôvodnil neprípustným, až arbitrárnym výkladom ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý realizoval krajský súd v nadväznosti na okresný súd. Vytkol konajúcim súdom nezohľadnenie už existujúcej povesti navrhovateľa v čase uverejnenia dotknutého článku, teda neexistenciu príčinnej súvislosti medzi informáciou, ktorá bola predmetom konania, a zásahom do osobnostných práv navrhovateľa. V namietanom postupe videl sťažovateľ aj neprípustný zásah do jeho ústavou garantovaného práva na slobodu prejavu pre nedodržanie princípu proporcionality.

21. Sloboda prejavu ako právo slobodne vyjadrovať svoje názory akýmkoľvek možným spôsobom patrí každému. Podľa judikatúry EŠLP, ktorú ústavný súd konštantne zohľadňuje vo svojej rozhodovacej činnosti, sloboda prejavu predstavuje jeden zo základných pilierov demokratickej spoločnosti a jednu zo základných podmienok jej rozvoja a sebarealizácie jednotlivca. Uplatňuje sa nielen vo vzťahu k informáciám a myšlienkam, ktoré sa prijímajú priaznivo, resp. sa pokladajú za neurážlivé a neutrálne, ale aj k tým, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. Vyžaduje si to pluralizmus, znášateľnosť a veľkorysosť, bez ktorých nemožno hovoriť o demokratickej spoločnosti. To znamená, že každá formalita, podmienka, obmedzenie alebo sankcia uložená v tejto oblasti musí byť primeraná zákonnosti sledovaného cieľa (Handyside v. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 5493/72, rozsudok zo 7. 12. 1976, § 49).

22. Jadrom ochrany ľudských práv je vždy snaha o maximalizáciu hodnôt slobody, rovnosti a dôstojnosti jednotlivcov, ktoré predstavujú určité spojené nádoby, kde nie je možná ich absolutizácia, ale len rozumné vyvažovanie (III. ÚS 351/2012). Všetky základné práva a slobody sa chránia v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (PL. ÚS 7/96).

23. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že obmedzenie akéhokoľvek základného práva alebo slobody, a teda aj slobody prejavu možno považovať za ústavne akceptovateľné len vtedy, ak ide o obmedzenie, ktoré bolo ustanovené zákonom, resp. na základe zákona, zodpovedá niektorému ustanovenému legitímnemu cieľu a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa, t. j. ospravedlňuje ho existencia naliehavej spoločenskej potreby a primerane (spravodlivo) vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom, t. j. musí ísť o obmedzenie, ktoré je v súlade so zásadou proporcionality (m. m. I. ÚS 4/02, I. ÚS 36/02, I. ÚS 193/03).

24. V každom konkrétnom prípade je vždy nevyhnutné skúmať mieru (intenzitu) namietaného porušenia základného práva na ochranu osobnosti, a to práve v kontexte

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

28. Hodnotiac argumentáciu sťažovateľa ústavný súd zastáva názor, že nepresnosti, ktorej sa sťažovateľ dopustil v inkriminovanom článku, za ktorú sa ospravedlnil, nemožno venovať takú váhu, akú jej pripísal vo svojom rozsudku krajský súd v spojení s rozsudkom okresného súdu. Požiadavke objektívneho a spravodlivého posúdenia skutkových okolností sporu zodpovedá posúdenie uverejneného článku v kontexte jeho obsahu ako celku a v súlade s § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka zohľadnenie spoločenského postavenia navrhovateľa v čase zverejnenia nepravdivej informácie. Vo veci sťažovateľa kvalifikoval ústavný súd postup krajského súdu ako nezákonný exces, ktorý nerešpektoval kritériá aplikovateľnosti § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ústavný súd na základe uvedeného dospel k záveru, že základné práva sťažovateľa zaručené čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy boli porušené.

29. Zdôrazňujúc svoju subsidiárnu funkciu ústavný súd nemôže zasahovať do rozhodnutia všeobecného súdu iba preto, že by sám uskutočnil vyvažovanie ústavných hodnôt a základných práv inak, ako to so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu už pred ním urobil všeobecný súd. Ústavný súd ale musí zasiahnuť a chrániť základné právo vtedy, ak všeobecné súdy extrémne pochybili pri hodnotení významu základného práva alebo slobody, resp. ak by ich postupom boli porušené zásady spravodlivého procesu.

30. Ústavný súd konštatuje, že pri rozhodovaní sporov vo veciach ochrany osobnosti musí byť vždy zohľadnená ochrana slobody prejavu, a to minimálne v rozsahu jej ústavných záruk. Uvedené ustanovenia Občianskeho zákonníka teda nemožno aplikovať izolovane, ale je nutné ich vykladať a aplikovať v súlade s ústavou. Nutnosť zohľadniť slobodu prejavu,

samozrejme, neznamená rezignáciu na ochranu osobnosti. Znamená to však, že v niektorých prípadoch musí byť uprednostnená sloboda prejavu, aj keď daný prejav môže mať isté nedostatky z hľadiska klasickej zákonnej ochrany osobnosti.

31. Z judikatúry ESĽP vyplýva, že privilegované postavenie z aspektu ochrany slobody prejavu patrí novinárom a masmédiám, a to zvlášť pri informovaní o nežiaducich javoch v spoločnosti, ktoré sú stredobodom verejného záujmu (napr. rozsudok ESĽP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. 4. 1995, rozsudok ESĽP Bladet Troms a Stensaas proti Nórsku z 20. 5. 1999). V právnom štáte sa nesmie zabúdať na nezastupiteľnú úlohu tlače. Sloboda tlače poskytuje verejnosti najlepší prostriedok na odhaľovanie a formovanie názorov na veci verejné. Novinári majú povinnosť poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie dostávať.

32. Vo vzťahu k uvedenému ústavný súd zdôrazňuje, že v posudzovanej veci je sťažovateľ vydavateľom denníka [REDAKOVANÉ], v ktorom bol namietaný článok uverejnený. Sťažovateľ je teda v danom prípade „nositeľom“ slobody prejavu, a preto sa na neho vzťahuje zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom, resp. masmédiám, ktorú bolo potrebné pri rozhodovaní predmetnej veci zo strany všeobecných súdov primeraným spôsobom zohľadniť. Cieľom namietaného článku bolo nepochybne odhaľovanie nekalých praktík pri prevode majetku s účasťou mesta, teda veci verejného záujmu.

33. Aj ESĽP poukazuje na špecifickú a dôležitú úlohu médií, osobitne zdôrazňujúc úlohu tlače s tým, že hoci nemôže prekračovať určité hranice, predovšetkým so zreteľom na ochranu povesti a práv iných, resp. nutnosť zabrániť úniku dôverných informácií, prislúcha jej oznamovať (pri súčasnom rešpektovaní jej povinností a zodpovednosti) informácie a myšlienky nielen o všetkých politických otázkach, ale aj o ostatných témach všeobecného záujmu (Fressoz a Roire proti Francúzsku, rozsudok z 21. 1. 1999, De Haes a Gijssels proti Belgicku, rozsudok z 24. 2. 1997, Bladet Troms a Stensaas proti Nórsku z 20. 5. 1999). V rozhodnutí Thorgeir Thorgeison v. Island z 25. 6. 1992 ESĽP uviedol:

«Hoci tlač nesmie prekročiť hranice stanovené medzi iným za účelom „ochrany povesti iných“, je napriek tomu jej povinnosťou poskytovať informácie a myšlienky o veciach verejného záujmu. Nielenže má tlač povinnosť poskytovať takéto informácie, ale aj verejnosť má právo tieto informácie dostať. Ak by to bolo inak, tlač by nebola schopná plniť svoju kľúčovú úlohu „verejného strážneho psa“.»

34. V posudzovanom prípade je zjavné, že namietané porušenie článku sa týkalo navrhovateľa, keďže v ňom bol identifikovaný výslovným uvedením jeho mena a priezviska. Nie je taktiež sporné, že pred uverejnením označeného článku bol navrhovateľ predmetom záujmu orgánov činných v trestnom konaní, čo deklaroval sťažovateľ v priebehu konania v snahe poukázať na už existujúcu povesť navrhovateľa.

35. Krajský súd v namietanom rozsudku uviedol: *„Odvolací súd sa stotožnil aj s názorom súdu prvého stupňa, že v danom prípade ospravedlnenie nepostačuje na odstránenie následkov zásahu do osobnostných práv navrhovateľa, a teda morálna satisfakcia sa javí v danom prípade ako nepostačujúca pre eliminovanie ujmy vzniknutej na osobnostných právach navrhovateľa, a to aj vzhľadom na povahu nepravdivých tvrdení, intenzitu a spôsob zásahu, charakter a dôležitosť dotknutej hodnoty. Taktiež bola v danom prípade splnená aj ďalšia zákonom stanovená podmienka pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch navrhovateľovi podľa § 13 ods. 2 a 3 Obč. zákonníka, a to že neoprávneným zásahom bola znížená dôstojnosť a vážnosť navrhovateľa v spoločnosti v značnej miere, keď odporca uviedol o navrhovateľovi nepravdivé údaje, ktoré vytvorili o ňom negatívny obraz, čím bolo znížené spoločenské hodnotenie, spochybnená jeho dôveryhodnosť a vážnosť aj ako obchodného partnera, na ktorú skutočnosť taktiež treba prihliadnuť, keďže navrhovateľ je podnikateľom, pričom tento zásah mal širokú publicitu doma i v zahraničí. Ujmu vzniknutú na osobnostných právach navrhovateľa uverejnením nepravdivej informácie o tom, že bol vo vyšetrovacej väzbe za výpalníctvo, odvolací súd posúdil ako závažnú, keď dospel k záveru, že vzniknutú ujmu by každý na jeho mieste a v jeho postavení pociťoval ako závažnú. Súdom prvého stupňa priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy navrhovateľovi v sume 10.000,- € je podľa*

názoru odvolacieho súdu primeraná závažnosti vzniknutej ujmy aj vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu.“

36. Takáto myšlienková konštrukcia podľa názoru ústavného súdu nekorešponduje s už spomínanou judikatúrou EŠLP a ani s doterajšou judikatúrou ústavného súdu a predstavuje zásah do slobody prejavu garantovanej čl. 10 dohovoru aj čl. 26 ústavy.

37. Pri posudzovaní otázky, či mohlo byť namietaným rozsudkom krajského súdu porušené právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, je potrebné zohľadniť nielen odôvodnenie rozsudku krajského súdu, ale aj rozsudku okresného súdu. Tieto z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08).

38. Okresný súd Bratislava II vo svojom rozsudku sp. zn. 10 C 104/2009 z 10. júna 2010 priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zdôvodnil takto: *«Údaj, že navrhovateľ strávil niekoľko mesiacov vo vyšetrovacej väzbe za výpalníctvo bratislavských firiem, sa v konaní preukázal ako v celom rozsahu nepravdivý. Ide o skutkové tvrdenie, ktoré má navyše difamujúci charakter. Bez ohľadu na to, či bol, alebo nebol na navrhovateľa vydaný príkaz na zatknutie, či bol, alebo nebol zadržaný pre podanie vysvetlenia na polícii a bez ohľadu, na okolnosti, za ktorých došlo k prevodu akcií [REDAKOVANÉ], na použitie tohto nepravdivého tvrdenia nemal odporca žiadne oprávnenie, ktoré by požievalo zákonnú a teda aj súdnu ochranu... Súd dospel k záveru, že vyššie spomínaný nepravdivý údaj mal pre osobu navrhovateľa nielen znevažujúci charakter, ale dal aj celému článku úplne iný, jednostranný rozmer vyznievajúci jednoznačne v jeho neprospech, hoci dianie okolo [REDAKOVANÉ] je predmetom neskončených súdnych sporov, ktorých výsledok nie je vopred jasný... Zverejnením tejto informácie utrpela nielen osobnosť navrhovateľa, ale aj jeho rodina, súkromie, ktoré je jeho neoddeliteľnou súčasťou, čo mal súd preukázané výpoveďou svedka [REDAKOVANÉ]. Skutočnosť, ohľadne dopadu tejto informácie na podnikateľské aktivity navrhovateľa nie sú relevantné z hľadiska konštatovania, že tu existuje objektívna spôsobilosť tejto nepravdy spôsobiť navrhovateľovi ujmu na jeho právach takého rozsahu, ktorý ho môže tak v spoločenskej ako i podnikateľskej rovine úplne znemožniť. V prípade navrhovateľa ide o trestne bezúhonného občana a hoci sa pohybuje v prostredí, či medzi ľuďmi, ktorých aktivity sú v rozpore či na*

hranici zákona, nie je možné označiť ho za zločince, či výpalníka. Na takéto závery nemal odporca žiadne oprávnenie, teda išlo o zásah nedovolený, v demokratickej spoločnosti neprípustný a netolerovateľný... Na základe vyššie uvedeného, keď odporca prekročil hranice prípustné pre slobodu prejavu, keď hoci z nedbanlivosti, zaútočil na navrhovateľa obzvlášť znevažujúcim spôsobom tým, že ho označil za „výpalníka bratislavských firiem“, ktorý za túto činnosť „strávil niekoľko mesiacov vo vyšetrovacej väzbe“, čím hrubo zasiahol do jeho osobnostných práv, mal súd preukázaný nárok navrhovateľa na priznanie zadosťučinenia tak v morálnej ako aj finančnej rovine... Prihliadol pritom aj na správanie odporcu v priebehu konania, keď tento napriek tomu, že si bol vedomý svojho pochybenia, zotrval na tvrdeniach, ktoré získal o navrhovateľovi iba z počutia (i keď vysoko postavených bývalých funkcionárov) a na indíciách, vychádzajúcich z podkladov o trestnom stíhaní iných osôb, či z tzv. mafiánskych zoznamov, ktoré ale nie sú dôkazom preukazujúcim protispoločenské konanie navrhovateľa. Taktiež súd prihliadol na to, že denník ■■■ je mienkotvorné tlačové periodikum s vysokou mierou publicity tak doma ako i v zahraničí, a že práve z toho dôvodu je celospoločensky žiaduce, aby poskytoval a uverejňoval informácie, z ktorých si verejnosť vytvorí pravdivý a objektívny, nie skreslený a zavádzajúci obraz tak o pozitívnych, ako i negatívnych javoch v spoločnosti, vrátane osôb, ktoré sú objektom jej oprávneného záujmu.»

39. Ústavný súd považuje za potrebné na tomto mieste zdôrazniť, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 ústavy zaručuje každému nielen právo na prístup k súdu, ale aj právo na určitú kvalitu súdneho konania pred nezávislým a nestranným súdom, ktorá zahŕňa aj primeranú kvalitu súdneho rozhodnutia (m. m. IV. ÚS 233/04), t. j. účastník konania má okrem iného právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorým mu súd poskytne jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. m. m. III. ÚS 25/06). Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok krajského súdu uvedené kvalitatívne požiadavky nespĺňa.

40. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd neposudzoval uverejnený článok ako celok, ale navrhovateľom namietaný nepravdivý údaj v článku posúdil ako rozhodujúci

pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nezohľadnil námietky sťažovateľa vzťahujúce sa na existenciu povesti navrhovateľa, ale naopak, nepravdivú informáciu považoval za takú, v dôsledku ktorej došlo k zníženiu občianskej cti a ľudskej dôstojnosti navrhovateľa v spoločnosti.

41. Dôstojnosť je eticko-morálna kategória, prostredníctvom ktorej človek požíva úctu a vážnosť v sociálnych vzťahoch, aký hodnotný je ten človek pre nás – okolie a pre seba samého. Jej základom je požiadavka jednotlivca voči sebe samému konať tak, aby neponížil svoju dôstojnosť. Osobnostná a sociálna hodnota každého človeka (jeho povesť) sa vytvára počas jeho života prakticky od dospelosti prostredníctvom jeho činov, súladu jeho slov a činov, prostredia, v ktorom sa pohybuje, povesti osôb, s ktorými sa stýka a komunikuje. V zjednodušenom ponímaní je konkrétny človek vnímaný okolím ako človek s dobrou povestou a človek so zlou, resp. pochybnou povestou.

42. Ústavný súd nepovažoval za správne, ak všeobecné súdy rozhodujúce o veci nezohľadnili, resp. nedostatočne zohľadnili spoločenské postavenie navrhovateľa v čase uverejnenia nepravdivéj informácie z pohľadu jeho existujúcej povesti, ak nedôsledne vyhodnotili dôkazy, ktoré v konaní predložil sťažovateľ, a pri priznaní nemajetkovej ujmy prihliadali len na svedecké výpovede svedkov navrhnutých navrhovateľom, ktoré navyše priznali blízky vzťah k navrhovateľovi. Takýto prístup všeobecných súdov nenesie znaky spravodlivého procesu. Pozornosti ústavného súdu neušlo, že krajský súd stotožniac sa s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu vyhodnotil ujmu vzniknutú na povesti navrhovateľa ako závažnú, pričom o jeho povesti vyslovil pochybnosti, ak uviedol, že „*Bez ohľadu na to, či bol alebo nebol na navrhovateľa vydaný príkaz na zatknutie, či bol alebo nebol zadržaný pre podanie vysvetlenia na polícii a bez ohľadu na okolnosti, za ktorých došlo k prevodu akcií [REDAKOVANÉ], na použitie tohto tvrdenia nemal odporca žiadne oprávnenie, ktoré by požívalo zákonnú, a teda aj súdnu ochranu...V prípade navrhovateľa ide o trestne bezúhonného občana a hoci sa pohybuje v prostredí, či medzi ľuďmi, ktorých aktivity sú v rozpore či na hranici zákona, nie je možné označiť ho za zločinca, či výpalníka.*“. V oboch rozhodnutiach tak absentujú jasné a určité dôvody priznania nemajetkovej ujmy, teda tieto nesú znaky arbitrárnosti.

43. Vychádzajúc z uvedeného ak všeobecné sudy posúdili zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti v spoločnosti navrhovateľa výlučne na základe jedinej informácie uverejnenej v článku, bez prihliadnutia na dôkazy predložené sťažovateľom ide o výklad ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka ústavne neakceptovateľný a arbitrárny. Rozsudky všeobecných súdov popierajú základné východiská judikatúry ESĽP garantujúce slobodu prejavu, a to zvlášť vo vzťahu k novinárom a médiám, ktorým je v tejto sfére poskytnuté privilegované postavenie vrátane možnosti dopustiť sa aj určitej nepresnosti (zohľadňujúc okolnosti, za akých k tomu došlo) pri rešpektovaní zásady, že celkové vyznenie uverejnených informácií v relevantnom čase zodpovedalo reálne existujúcim skutočnostiam (nález Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 156/99).

44. V namietanom rozsudku izolovaným posúdením časti článku krajský súd (a pred ním aj okresný súd) dospel k záveru, že práve v dôsledku tejto informácie začal byť navrhovateľ vnímaný ako „zločinec, či výpalník“, čím došlo k zníženiu jeho dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti. Pokiaľ si krajský súd takýto záver okresného súdu osvojil, ide o účelové (zámerne zjednodušené) vyvodzovanie kľúčových záverov na potvrdzujúce rozhodnutie krajského súdu, čo podľa názoru ústavného súdu spochybňuje napadnutý rozsudok ako celok. Predmet sporu vymedzil navrhovateľ výlučne namietaným porušením časti článku o jeho „*vyšetrovacej väzbe za výpalníctvo bratislavských firiem*“, hoci článok na viacerých miestach obsahuje negatívne informácie o osobe navrhovateľa a jeho podnikateľských aktivitách, voči čomu sa však nebránil. Namietané rozhodnutia všeobecných súdov sú za daných okolností spornými.

45. Ústavný súd v závere konštatuje, že v posudzovanej veci sťažovateľa, ktorý má ako vydavateľ denníka [REDAKOVANÉ] pri ochrane slobody prejavu v zmysle judikatúry ESĽP i ústavného súdu privilegované postavenie, uverejnil v tomto periodiku informácie o veciach verejného záujmu (týkajúce sa pochybnosti o zákonnosti vlastníctva majetku s účasťou mesta), ktoré nemožno v zásade ako celok považovať za nepravdivé. Za daných okolností nemožno podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovať záver krajského súdu, ktorý napadnutým rozsudkom rozhodujúc o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu uprednostnil jednostranne ochranu osobnostných práv

navrhovateľa do takej miery, že mu priznal aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch bez preukázania príčinnej súvislosti medzi zverejnenou nepravdivou informáciou a existujúcou povest'ou navrhovateľa. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ uverejnením jedinej nepravdivej informácie v článku nespôsobil dôsledky požadované ustanovením § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, preto je jeho výklad tohto ustanovenia ústavne nekonformný, z ústavného hľadiska neakceptovateľný a neudržateľný.

46. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

47. V súlade s § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde bol rozsudok krajského súdu zrušený vo výroku o náhrade nemajetkovej ujmy a vrátený na ďalšie konanie.

48. Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu.

III.

49. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v súlade s § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov vo výške 2 x 143 €, 2 x 8,58 € režijného paušálu a 20 % DPH v sume 60,63 €, čo spolu predstavuje sumu 363,79 €.

50. Sťažovateľ teda má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,79 € (bod 3 výroku tohto nálezu), pričom krajský súd je povinný zaplatiť ju na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení § 263 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku).

51. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2017